

บทที่ 5

สรุป วิเคราะห์และเสนอแนะ

สรุปและวิเคราะห์

สำหรับชาวม้งแล้ว ผ้าปักถือได้ว่าเป็นอัตลักษณ์ของชาวม้งและยังเป็นจิตวิญญาณของผู้หญิงชาวม้งอีกด้วย เพราะผู้หญิงชาวม้งทุกคนต้องปักผ้าเป็น ผู้หญิงคนไหนปักผ้าไม่เป็นถือเป็นการด้อยและน่าอับอาย และอาจส่งผลให้ไม่มีผู้ชายชาวม้งคนไหนอยากเลือกมาเป็นภรรยา แม้จะเป็นผู้ที่มิชอบทบทนาการสอนให้เด็กผู้หญิงชาวม้ง ได้ปักผ้าเป็น โดยจะเริ่มตั้งแต่อายุ 6 ขวบ ผ้าปักมีบทบาททั้งในชีวิตประจำวันและ ในพิธีกรรมต่างๆของชาวม้ง สำหรับในแง่บทบาทในชีวิตประจำวันนั้นผ้าปักมีบทบาทเป็นอัตลักษณ์ของชาวม้ง เป็นส่วนหนึ่งของเครื่องนุ่งห่มในชีวิตประจำวัน เป็นเครื่องวัดความสามารถของผู้หญิงชาวม้ง เป็นเครื่องบ่งบอกฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวหรือผู้สวมใส่ และปัจจุบันผ้าปักมีบทบาทใหม่เป็นสินค้าทางวัฒนธรรมเนื่องจากผ้าปักมีความสวยงามเป็นที่สนใจของนักท่องเที่ยว และด้านบทบาทในพิธีกรรมต่างๆของชาวม้งนั้น ไม่ว่าจะเป็นงานขึ้นบ้านใหม่ งานแต่งงาน งานศพ ชาวม้งก็จะสวมใส่ชุดม้งเพื่อร่วมงานต่างๆดังกล่าวแต่ก็ไม่ได้เป็นชุดพิเศษไปกว่าการแต่งกายในวันปกติ เพราะงานที่ชาวม้งให้ความสำคัญมากที่สุดได้แก่ประเพณีปีใหม่ม้ง เพราะชาวม้งเชื่อว่าการ ได้สวมชุดม้งใหม่เข้าร่วมประเพณีปีใหม่ม้งจะทำให้มีชีวิตที่รุ่งเรืองตลอดปี ดังนั้นผู้หญิงแต่ละคนก็จะต้องทุ่มเทฝีมือในการปักผ้า เพื่อนำมาตกแต่งชุดของตนเองและคนในครอบครัว งานประเพณีปีใหม่ม้งเป็นเสมือนเวทีประชันฝีมือในการเย็บปักถักร้อยของผู้หญิงชุดของครอบครัวไหนสวยงามมีลวดลายที่ประยুক্তหลายๆลายเข้าด้วยกัน ผู้หญิงในครอบครัวนั้นก็จะได้รับการยกย่องว่ามีฝีมือ ขยันหมั่นเพียร แต่อย่างไรก็ตามทุกอย่างในโลกต้องมีการเปลี่ยนแปลง กระบวนการปักผ้าของชาวม้งก็มีการเปลี่ยนแปลงเช่นกัน ทั้งในด้านของบทบาทของผู้หญิงที่เปลี่ยนจากการเป็นผู้ผลิตเครื่องนุ่งห่มให้กับคนในครอบครัวมาเป็นผู้ซื้อ ซึ่งอาจจะซื้อทั้งชุดที่ทำสำเร็จแล้ว หรือซื้อเพียงบางส่วนเพื่อมาตัดเย็บเอง ด้านเทคนิคและกระบวนการปักผ้าก็มีการเปลี่ยนแปลงเช่นกัน เช่นสีสันทที่ใช้ ลวดลายที่ปัก นอกจากนี้ยังมีการเปลี่ยนแปลงด้านการนำผ้าปักไปใช้สอย จากเดิมที่ผ้าปักเป็นเครื่องตกแต่งเครื่องนุ่งห่มของชาวม้งเท่านั้น ปัจจุบันผ้าปักได้รับความนิยมจากคนในเมืองและยังกลายเป็นของตกแต่งบ้านได้ด้วย ผ้าปักยังถูกนำมาตกแต่งกระเป๋าหรือประโยชน์ใช้สอยอื่นๆอีกมากมาย อย่างไรก็ตามในขณะที่ชุมชนหนองหอยได้รับความนิยมในฐานะเป็นสถานที่ท่องเที่ยวแห่งใหม่ของจังหวัดเชียงใหม่ จะยิ่งทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงรวดเร็วขึ้น ชาวม้งวัยรุ่นรับเอาวัฒนธรรมคนในเมืองมาเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต ดังนั้นทางโรงเรียนเจ้าแม่หลวงอุปถัมภ์ 2 ซึ่งเป็นโรงเรียนระดับประถมที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ที่มีความหวังไว้ว่าวัฒนธรรมการปักผ้าจะหายไปจากชุมชนที่ละน้อย จึงได้ร่วมมือกับผู้วิจัยในการนำความรู้ที่ได้จากงานวิจัยชิ้นนี้ถ่ายทอดสู่นักเรียน โดยจัดให้การปักผ้าเป็นรายวิชาในหลักสูตรท้องถิ่น ให้นักเรียนได้เรียนรู้ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6

อุปสรรคและปัญหา

สำหรับปัญหาและอุปสรรคในการทำวิจัยครั้งนี้ มีหลายประการคือ ข้อแรกทางโครงการได้รับทราบผลการอนุมัติโครงการล่าช้าจึงทำให้เริ่มดำเนินการได้ช้าเกินกว่ากำหนดไปมากซึ่งส่งผลกระทบต่ออายุสัญญาเพิ่มอีกหนึ่งปี

อีกทั้งการเบิกจ่ายงบประมาณก็เกิดความล่าช้าและติดขัดเพราะมหาวิทยาลัยได้เปลี่ยนระบบการเบิกจ่ายจากระบบเดิมมาเป็นระบบสามมิติโดยไม่ได้มีการเตรียมความพร้อมและซักซ้อมความเข้าใจในระดับปฏิบัติ ทำให้เกิดความไม่เข้าใจและผิดพลาด ติดขัด

การขออนุญาตไปเก็บข้อมูลมีข้อจำกัดมากมายทั้งเรื่องของระยะเวลาและจำนวนวันที่จะไปสุดท้ายการที่มหาวิทยาลัยจัดกิจกรรมหลากหลายมากมายในช่วงภาคเรียนที่ 3 และกำหนดให้อาจารย์ทุกคนเข้าร่วม ทำให้นักวิจัยซึ่งวางแผนที่จะใช้เวลาในช่วงดังกล่าวไปเก็บข้อมูลหรือเขียนรายงานการวิจัยต้องเปลี่ยนแปลงและเสียเวลาไปกับกิจกรรมบางอย่างที่ไม่ได้วางแผนไว้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับชุมชน

เพื่อให้การอนุรักษ์ความรู้ด้านการปักผ้าเป็นรูปธรรมมากขึ้น ทางโรงเรียน หรือชุมชนหนองหอยควรจะร่วมมือกันจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ของชุมชน ที่เป็นแหล่งรวบรวมข้อมูลการผลิตผ้าครบทุกขั้นตอน ตั้งแต่การปลูกต้นกัญชง การผลิตผ้ากัญชง การเขียนลายเทียน การปักผ้า จนกระทั่งตัดเย็บออกมาเป็นชุดประจำเผ่า

เนื่องจากปัจจุบันสถานที่ท่องเที่ยวในเขตโครงการหลวงหนองหอยได้รับความนิยมเป็นอย่างมากทั้งจากชาวไทยและชาวต่างชาติ เนื่องจากมีอากาศดี มีทัศนียภาพที่สวยงาม มีสถานที่ทางประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมความเป็นอยู่ที่น่าสนใจ ผู้วิจัยจึงมีแนวคิดที่ทางโรงเรียนน่าจะได้อาศัยโอกาสนี้ในการฝึกฝนนักเรียน ให้สามารถนำความรู้ที่เรียนมาไปประยุกต์ใช้และเผยแพร่ความรู้ด้านวัฒนธรรมของตนเองสู่สังคมมากขึ้น ด้วยการจัดโครงการอบรมมัคคุเทศก์นักเรียน ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

การอนุรักษ์วัฒนธรรมของท้องถิ่นนั้นต้องได้รับความร่วมมือจากบุคคลหลายๆฝ่าย ทั้งชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นนั้นๆ ผู้นำหมู่บ้าน ตลอดจนครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนที่อยู่ในท้องถิ่นนั้นด้วย

ข้อเสนอแนะสำหรับมหาวิทยาลัย

ทางมหาวิทยาลัยควรแจ้งผลการอนุมัติทุนก่อนที่ปีงบประมาณจะเริ่มขึ้นเพื่อที่นักวิจัยจะสามารถทำงานได้ทันเวลาที่กำหนด

หากมีการเปลี่ยนแปลงระบบการเบิกจ่ายหรืออย่างอื่นควรมีการเตรียมความพร้อมในระดับปฏิบัติและให้ความรู้ความเข้าใจแก่ผู้ใช้บริการล่วงหน้าก่อนที่จะมีการเปลี่ยนแปลง

ในภาคเรียนที่ 3 หากมหาวิทยาลัยต้องการให้คณาจารย์มีผลงานด้านวิชาการมากกว่านี้ ทางมหาวิทยาลัยควรอนุเคราะห์เวลาให้กับคณาจารย์มากกว่านี้ ไม่ควรจัดกิจกรรมที่กำหนดให้อาจารย์ต้องเข้าร่วม มากจนเกินไป

